

ПРОЄКТ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
За спеціальністю – 076 «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Кваліфікація: Бакалавр з підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ
РАДОЮ
Голова вченої ради
_____ / В.І. Ладика /
(протокол № ___ від «___» _____ 2023 р.)

Освітня програма вводиться в дію з _____ 2023 р.
Ректор _____ / В.І. Ладика /
(наказ № ___ від «___» _____ 2023 р.)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми

Проектна група у складі:

Голова проектної групи

д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки
та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького С.І. Терешенко

Члени проектної групи

к.е.н., доцент кафедри економіки
та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького Н.М. Пилипенко

к. е. н., доцент кафедри економіки
та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького О.М. Ковбаса

Розглянуто та схвалено на розширеному засіданні кафедри за участі
студентського активу та стейкхолдерів протокол № від березня 2023 р.

Начальник навчального відділу Н.В. Колодненко

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, д.е.н., професор І.М. Коваленко

Схвалено на засіданні вченої ради факультету економіки і менеджменту
від 2023 р., протокол №

Голова вченої ради факультету економіки
і менеджменту д.е.н., професор М.О. Лищенко

ПЕРЕДМОВА

Бізнес, підприємництво, торгівельна та біржова діяльність стають природною складовою частиною української економіки, що свідчить про їх просування до ринкових форм та методів господарювання. Для багатьох бізнес став основним або побічним видом діяльності. Особливо схильне до участі у підприємницькій діяльності молоде покоління України. Підприємництво не можна вважати звичайною трудовою сферою діяльності: воно за своєю сутністю характеризує творчу і активну діяльність бізнесменів. Підприємцям притаманні особлива етика і навіть своєрідний світогляд, що дає змогу виокремлювати специфічну філософію підприємництва (бізнесу), яку кваліфікують як практично корисну філософію системи господарювання. В міру розвитку виробництва і суспільства, зміни умов його життєдіяльності й загальної культури, філософія бізнесу не залишається незмінною, вона завжди адаптується до сучасних вимог господарювання.

Навчальним планом підготовки бакалаврів зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» передбачена ґрунтовна гуманітарна, природничо-наукова, загально-професійна та професійна підготовка.

Дисципліни природничо-наукової підготовки дозволяють студентам оволодіти знаннями в області: мікро- та макро економіки, математичного програмування, інформатики та комп'ютерної техніки.

Загальноекономічні дисципліни дозволяють студентам оволодіти знаннями в області: економіки і фінансів підприємств, статистики, бухгалтерського обліку і оподаткування, аналізу господарської діяльності, менеджменту, маркетингу, організації зовнішньоекономічної діяльності.

Дисципліни професійної підготовки дозволяють студентам оволодіти знаннями в області: організації виробництва та підприємництва, економіки торгівлі, стратегії підприємницької діяльності, проектного аналізу і бізнес-планування тощо.

Процес навчання ґрунтується на широкому використанні методів активізації всіх видів лекційних і практичних занять, дослідженні досвіду провідних суб'єктів підприємництва. Вільний вибір 25 % дисциплін за спеціальністю «Підприємництво торгівля та біржова діяльність», а також можливість обрання дисциплін соціально-психологічного, технологічного та правового спрямування, поглиблене вивчення іноземних мов та інформаційних технологій дозволить здобувачам вищої освіти реалізувати та поглибити здібності для використання у майбутній діяльності.

Освітньо-професійна програма розроблена на основі Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» який затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1243.

Підготовка бакалаврів спрямована на підготовку кваліфікованих фахівців з інноваційним типом мислення, які здатні генерувати креативні бізнес-ідеї та обирати результативні стратегії їх втілення на практиці, вміють розробляти, економічно обґрунтовувати та реалізовувати підприємницькі проекти, свідомо беруть на себе відповідальність за прийняття підприємницьких рішень та спроможні забезпечувати капіталізацію власних стартапів у різних сферах діяльності.

Фахова експертиза проведена зовнішніми стейкхолдерами:

1. **Дяченко Юрій Іванович** - директор ТОВ "СУМИ ТЕХНОКОРМ".
2. **Ключко Олексій Сергійович** - директор ТОВ НВП «Енергомашгруп», м.Суми.
3. **Дем'яненко Андрій Вікторович** – директор РГ ТОВ «Юпітер 9 Агросервіс».
4. **Бондаренко Сергій Миколайович** - директор ТОВ Агрофірма «Вікторія».
5. **Ващук Олександр Васильович** – комерційний директор ТОВ «Флора».

Методична експертиза проведена внутрішніми стейкхолдерами:

Гордієнко Микола Іванович - кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри "Обліку та оподаткування" Сумського НАУ

Лищенко Маргарита Олександрівна - доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки і менеджменту Сумського НАУ

**I. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 « ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ
ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ »**

1.1. Загальна характеристика освітньо-професійної програми

Повна назва ВНЗ та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет, факультет економіки і менеджменту, кафедра економіки та підприємництва ім. проф. І.М.Брюховецького
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за спеціалізацією
Освітня кваліфікація	Бакалавр з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Кваліфікація в дипломі	<i>Ступінь вищої освіти</i> – Бакалавр <i>Спеціальність</i> – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Опис предметної області	<p>Об'єкти вивчення: діяльність з організації та функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців високого рівня, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані задачі з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: наукові теорії, положення, концепції, принципи підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і методологія їхнього використання для організації та ефективного функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові й спеціальні методи, професійні методики і технології, застосування яких дозволяє вирішувати практичні завдання з організації, ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи та технології, прилади та обладнання, необхідні для формування професійних компетентностей бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p>
Академічні права випускників	Здобуття освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України, сертифікат НД 1982093 до 01.07. 2027 року
Мови викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	01.07. 2027 року
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.snau.edu.ua
Мета та особливості освітньо-професійної програми	

Підготовка фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, компетентних в питаннях утворення, забезпечення функціонування та розвитку підприємницьких структур, в тому числі зайнятих в аграрному секторі, в умовах невизначеності та інноваційності економіки таких, що відповідність європейському рівню, стилю, якості освіти та результативності наукової діяльності.

Програма спрямована на практично орієнтоване навчання, що сприяє моделюванню ефективності технологічних процесів, вивченню ринків продукції та ресурсів з метою оптимального розв'язання виробничих ситуацій у сфері аграрного підприємництва за програмою проекту міжнародної співпраці Європейського Союзу Erasmus +ТОПАЗ

1.2. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	<p>Реалізацію освітньо-професійної програми здійснюють висококваліфіковані спеціалісти зі стажем роботи не менше 10 років. Усі науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-професійної програми з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, є штатними співробітниками СНАУ</p> <p>Всі науково-педагогічні працівники мають науковий ступінь та/або вчене звання та підтверджений рівень наукової і професійної активності.</p> <p>Для підвищення практичної спрямованості навчального процесу до проведення лекційних занять залучаються провідні фахівці-практики та закордонні фахівці.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам.</p> <p>Для реалізації освітньо-професійної програми на факультеті економіки і менеджменту є спеціалізовані навчально-тренінгові та комп'ютерні лабораторії, обладнані необхідним устаткуванням та програмним забезпеченням (програмний комплекс Diamond FMS, 1С:Управління сільськогосподарським підприємством, доступ до 1С: ІТС Україна, 1С:Підприємство 8.2, Мастер Тест, МАХ).</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Офіційний веб-сайт СНАУ http://www.snau.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, міжнародне співробітництво, практику та працевлаштування, контакти.</p> <p>Усі зареєстровані в СНАУ користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет. Створено електронну картотеку книгозабезпечення.</p> <p>Читальний зал забезпечений бездротовим доступом до мережі Інтернет. Усі ресурси бібліотеки доступні через сайт університету: http://library http://snau.edu.ua</p> <p>Всі навчальні дисципліни курсу забезпечені робочими навчальними програмами (силабусами), конспектами лекцій, методичними рекомендаціями щодо проведення практичних занять та самостійної роботи, методичними рекомендаціями щодо проходження навчальної практики та фахового стажування.</p>

1.3. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ОС бакалавр зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Обсяг освітньої програми	На базі повної загальної середньої освіти - 240 кредитів ЄКТС. На базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») визнається та перераховується 120 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста). 57% обсягу освітньої програми спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти та даною освітньою програмою.
1.4. Перелік компетентостей здобувача	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</p>
Фахові компетентності спеціальності (СК)	<p>СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.</p> <p>СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p>

	<p>СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.</p> <p>СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.</p> <p>СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахування ризиків.</p> <p>СК11.Здатність до моделювання та оптимізації господарських рішень, щодо підвищення ефективності діяльності суб'єктів аграрного підприємництва.</p> <p>СК12.Здатність обирати оптимальні рішення, щодо фінансово-технологічної диверсифікації аграрного виробництва на основі інноваційного розвитку.</p>
<p>1.5. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (програмні результати навчання)</p>	
<p>ПРН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.</p> <p>ПРН4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>ПРН5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>ПРН6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.</p> <p>ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.</p> <p>ПРН8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>ПРН9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.</p> <p>ПРН10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.</p> <p>ПРН11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.</p> <p>ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>ПРН13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для</p>	

забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці

ПРН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

ПРН19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

ПРН21. Вміти моделювати ефективність технологічних процесів в аграрному підприємстві через оптимізацію системи матеріально-технічного забезпечення і моніторинг товарних ринків.

ПРН22. Побудувати оптимальні рішення, щодо фінансово-технологічної диверсифікації аграрного виробництва на основі інноваційного розвитку.

ПРН23. Використовувати ІТ-технології при визначенні стратегії розвитку підприємницьких структур в агропромисловому секторі.

6 – Форми атестації здобувачів вищої освіти

<p>Навчання та оцінювання</p>	<p>Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, електронне навчання в системі Moodle, самонавчання, використання сервісів відеозв'язку (ZOOM, Webex, Microsoft Teams та інших сервісів), навчання на основі досліджень тощо.</p> <p>Викладання проводиться у вигляді: лекції, мультимедійні лекції, інтерактивні лекції, семінари, практичні заняття, лабораторні роботи, самостійне навчання, індивідуальні заняття тощо.</p> <p>Комбінація лекцій, практичних занять із розв'язанням ситуаційних завдань (наявність всіх форм звітності по підприємствам, які включені в базу для проходження практики) і використанням кейс-методів, ділових ігор, тренінгів, що розвивають практичні навички, уміння та формують креативне мислення.</p> <p>За освітньою програмою передбачено формативне (письмові та усні коментарі й настанови викладачів у процесі навчання, формування навичок самооцінювання, залучення студентів до оцінювання роботи один одного) та сумативне (письмові іспити з навчальних дисциплін, оцінювання поточної роботи протягом вивчення окремих освітніх компонентів (письмові есе, презентації, тестування), захист звітів з практик, захист модульних курсових робіт (проектів), атестаційний кваліфікаційний іспит.</p>
<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здійснюється у формі атестаційного кваліфікаційного іспиту</p>
<p>Вимоги до кваліфікаційного екзамену</p>	<p>Атестаційний іспит за спеціальністю складається з трьох компонентів: тестова перевірка знань, надання відповіді по теоретичному питанню, письмове розв'язання ситуаційної задачі, що характеризує рівень досягнення очікуваних програмних результатів</p>

	навчання. Тестова частина включає дисципліни загально-професійної підготовки. Теоретичні питання та ситуаційні задачі формуються на основі змістовних модулів дисциплін професійної підготовки.
--	---

7. Перелік нормативних документів

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
 2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» – [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
 3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>];
 4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>];
 5. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010 [Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>];
 6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com>];
 7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254), 11 схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 21 червня 2019 р.);
 8. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf];
 9. EQF-LLL – European Qualifications Framework for Life long Learning [Режимдоступу:https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf];
 10. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area [Режимдоступу: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>];
- TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>].

Джерела внутрішнього користування

1. Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті, затверджене Рішенням вченої ради Сумського національного аграрного університету від 30.02.2015 р. URL: https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf
2. Концепція освітньої діяльності Сумського національного аграрного університету, схвалена Вченою радою університету 27 серпня 2015 року. URL: <https://drive.google.com/file/d/1MBO0pEuPCM2M20CWCsa0G3wkWrWRGcas/view>
3. Кодекс академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету, схвалений Вченою радою університету від 26.12.2017р. URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf
4. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ, схвалене Вченою радою СНАУ 26.12.2017р. URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_plagiat.pdf
5. Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в Сумському національному аграрному університеті, схвалене Вченою радою СНАУ 15.10.2019р. URL: https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/ПОЛОЖЕННЯ_УНІКАЛЬНІСТЬ_СНАУ.pdf

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1. Перелік компонентів освітньо-професійної програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1.НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			
1.1. Цикл гуманітарної підготовки			
ОК 1	Історично-філософські студії	5	іспит,залік
ОК 2	Основи наукових досліджень	5	іспит
ОК 3	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	5	іспит,залік
ОК4	Громадянська освіта	5	іспит
ОК 5	Українська мова та академічне письмо	5	іспит
1.2. Дисципліни природничо-наукової (фундаментальної підготовки)			
ОК 6	Мікроекономіка	5	іспит
ОК 7	Макроекономіка	5	іспит
ОК 8	Вища математика та теорія ймовірності	5	іспит,залік
ОК 9	Економіко-математичні методи і моделі	5	іспит
ОК 10	Сучасні мультимедійні технології	5	іспит,залік
ОК 11	Системи інноваційних технологій в сільськогосподарському виробництві (Топаз)	5	іспит
1.3. Дисципліни базової та загально-професійної підготовки			
ОК 12	Економіка підприємства	5	іспит
ОК 13	Менеджмент	5	іспит
ОК 14	Маркетинг	5	іспит
ОК 15	Фінанси, гроші і кредит	5	іспит
ОК 16	Бухгалтерський облік	5	іспит
ОК 17	Інформаційні фахові технології	5	іспит
ОК 18	Статистика та теорія економічного аналізу	5	іспит,залік
ОК 19	Біржова діяльність	5	іспит
ОК20	Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	5	іспит
1.4. Дисципліни професійної підготовки			
ОК 21	Організація виробництва	5	іспит
ОК 22	Економіка торгівлі	5	іспит
ОК 23	Підприємницьке право	5	залік
ОК 24	Інформаційне забезпечення економічних процесів підприємницької діяльності (Топаз)	5	іспит
ОК 25	Стратегія підприємницької та біржової діяльності	5	іспит
ОК 26	Проектний аналіз і бізнес-планування	6	іспит
ОК 27	Виробнича економіка сільськогосподарських підприємств (Топаз)	5	іспит
ОК 28	Потенціал і розвиток підприємства в умовах ризиків	6	іспит
ОК 29	Економіка і організація інноваційної діяльності	5	іспит
ОК 30	Навчальна практика	12	
ОК 31	Виробнича практика	6	

ОК 32	Фахове стажування		15	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:			180	x
II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ (вибіркові компоненти)				
2.1 Цикл загально-університетських університетських вибіркових дисциплін загальної підготовки				
*Перелік вибіркових освітніх компонентів визначається за певним освітнім рівнем підготовки здобувачів вищої освіти, відповідно до Положення СНАУ «Про вибіркові навчальні дисципліни». Вибіркові дисципліни кратні 5,0 кредитам ЄКТС.				
Вибіркові навчальні дисципліни складаються з 3-х блоків:				
2.1. Перелік загально-університетських вибіркових дисциплін (посилання знаходиться на сайті університету).				
2.2. Перелік вибіркових дисциплін загальної підготовки за ОП факультету (посилання знаходиться на сайті факультету).				
2.3. Перелік вибіркових дисциплін фахової підготовки (посилання знаходиться на сторінці кафедри).				
ОК 34	ВЗПУ 1	Фізичне виховання (за руховою активністю)	5	залік
ОК 35	ВЗПУ 2	Іноземна фахова мова (за вибором)	5	залік
ОК 36	ВЗПУ 3	Вибіркова дисципліна (4 сем)	5	залік
ОК 37	ВЗПУ 4	Вибіркова дисципліна (6 сем)	5	залік
2.2 Цикл дисциплін загальної підготовки для спеціальностей факультету				
ОК 38	ВЗПС 1	Вибіркова дисципліна (3 сем)	5	іспит
ОК 39	ВЗПС 2	Вибіркова дисципліна (4 сем)	5	іспит
ОК 40	ВЗПС 3	Вибіркова дисципліна (5 сем)	5	залік
ОК 41	ВЗПС 4	Вибіркова дисципліна (6 сем)	5	залік
2.3 Цикл вибіркових дисциплін фахової підготовки				
ОК 42	ВФП 1	Вибіркова дисципліна (7 сем)	5	залік
ОК 43	ВФП 2	Вибіркова дисципліна (7 сем)	5	залік
ОК 44	ВФП 3	Вибіркова дисципліна (8 сем)	5	іспит
ОК 45	ВФП 4	Вибіркова дисципліна (8 сем)	5	залік
Загальний обсяг вибіркових компонент:			60	x
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			240	x

II. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ (вибіркові компоненти)

2.1 Перелік загально університетських вибіркових дисциплін загальної підготовки

Вибіркові компоненти	Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ВК 1	ВЗПУ-1	Фізичне виховання (за руховою активністю)	5	залік
ВК 2	ВЗПУ-2	Іноземна фахова мова (за вибором)	5	залік
ВК 3	ВЗПУ-3		5	залік

ВК 4	ВЗПУ-4		5	залік
		Всього	20	

2.2 Перелік дисциплін загальної підготовки для спеціальностей факультету

Вибіркові компоненти	Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Семестр	Форма підсумкового контролю
ВК 5	ВЗПС-1	Політекономія	5	3	іспит
		Теорія організацій			
		Регіональна економіка			
		Економетрика			
		Загальні основи організації господарського обліку			
		Фінанси природокористування			
		Ораторське мистецтво та комунікації			
ВК 6	ВЗПС-2	Управління витратами	5	4	іспит
		Економіка праці та соціально трудові відносини			
		Зовнішньоекономічна діяльність (крім спеціальності 076)			
		Податкова система			
		Основи бізнес-аналітики			
		Ціни та ціноутворення			
		Соціальна політика			
ВК 7	ВЗПС-3	Організація роботи публічної служби	5	5	залік
		Нормування праці			
		Оподаткування підприємств АПК			
		Планування і контроль на підприємстві			
		Фінансовий аналіз			
		Міжнародна торгівля			

		Брендинг			
ВК 8	ВЗПС-4	Електронна комерція	5	6	залік
		Соціальна відповідальність бізнесу			
		Маркетинг територій			
		Інформаційні технології в формуванні управлінської звітності			
		Управління якістю			
		Організація публічних закупівель			
		Біоекономіка і сталий розвиток			
		Всього	20		

2.3 Перелік вибірових дисциплін фахової підготовки

Вибіркові компоненти	Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Семестр	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ВК 9	ВФП-1	Стандартизація, метрологія і управління якістю	7	5	залік
		Інноваційні технології в підприємстві			
		Організація та кооперація у бізнесі			
ВК 10	ВФП-2	Капітал підприємства: формування та використання	7	5	залік
		Економіка біржових ринків			
		Організація і управління стартап проектами			
ВК 11	ВФП-3	Економіка навколишнього середовища (англ. мова)	8	5	іспит
		Підприємництво в зовнішньоекономічній діяльності (англ. мова)			
		Міжнародна торгівля (англ. мова)			
ВК 12	ВФП-4	Соціальна відповідальність бізнесу	8	5	залік
		Сучасні комунікації і культура в підприємстві			
		Соціальне підприємництво			
		Всього	x	20	x

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить компетентності, що визначають специфіку підготовки бакалаврів зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та результати навчання, які виражають що саме студент повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Вони узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1 показує відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК. В таблиці 2 показана відповідність результатів навчання та компетентностей. В таблиці 3 представлена відповідність освітніх компонентів програмним компетентностям освітньої програми. Таблиця 4 показує забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньої програми.

Матриця відповідності визначених Стандартом і освітньою програмою компетентностей (за 6-м рівнем, бакалаврським) зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Класифікація компетентностей за НРК Компетентності	Знання Зн1 Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних задачі проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Автономія та відповідальність АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності
Загальні компетентності				
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн2	Ум1		АВ3
ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.	Зн1	Ум1	К2	АВ1
ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1		К2	
ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Зн1	Ум1	К2	АВ3
ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1	Ум1		АВ1
ЗК 7. Здатність працювати в команді.	Зн2	Ум1	К2	АВ2
ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	Зн2	Ум1	К1	

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища .	Зн1	Ум1	К1	АВ1
ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.	Зн2	Ум1		АВ 3
ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Зн2	Ум1	К2	АВ3
ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Зн1	Ум1		АВ3
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1.Критичне осмисленнятеоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	Зн2	Ум1		АВ1
СК2.Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких,	Зн2	Ум1	К1	АВ2
торговельних і біржових структур.				
СК3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	Зн1	Ум1		АВ1
СК4.Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.	Зн1	Ум1	К1	АВ1

СК5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно- правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	Зн1	Ум1		АВ1
СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.	Зн2	Ум1	К2	АВ2
СК 8. Здатність застосовувати основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.	Зн1	Ум1		
СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.	Зн1	Ум1		АВ3
СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.	Зн1	Ум1	К1	АВ1
СК11. Здатність до моделювання та оптимізації господарських рішень, щодо підвищення ефективності діяльності суб'єктів аграрного підприємництва.	Зн2	Ум1	К1	АВ1
СК12.Здатність обирати оптимальні рішення, щодо фінансово-технологічної диверсифікації аграрного виробництва на основі інноваційного розвитку.	Зн2	Ум1	К1	АВ1

Таблиця 3

Матриця відповідності освітніх компонентів програмним компетентностям ОП

Зміст компоненти	Загальні компетентності											
	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ЗК 2. . Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях	К 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	К 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	К 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	К 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	К 7. Здатність працювати в команді.	К 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища .	ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.	ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільства у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ОК 1.Історично-філософські студії	+										+	+
ОК2. Основи наукових досліджень	+					+						+
ОК 3.Іноземна мова (за професійним спрямуванням)				+								
ОК4.Громадянська освіта							+				+	+

OK5.Українська мова та академічне письмо			+									
OK6. Мікроекономіка	+											
OK7. Макроекономіка	+											
OK8 . Вища математика та теорія ймовірності	+											
OK9. Економіко-математичні методи і моделі					+							
OK10. Сучасні мультимедійні технології					+							
OK11.Системи інноваційних технологій в сільськогосподарському виробництві (Топаз)		+							+			
OK12. Економіка підприємства		+										
OK13. Менеджмент							+	+		+		
OK14. Маркетинг		+										
OK15. Фінанси, гроші і кредит		+										
OK16 . Бухгалтерський облік												
OK17. Інформаційні фахові технології					+							
OK18 . Статистика та теорія економічного аналізу	+	+				+						
OK19. Біржова діяльність		+										
OK20. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства		+								+		
OK21.Організація виробництва		+						+		+		
OK22. Економіка торгівлі		+										
OK23. Підприємницьке право										+	+	
OK24. Інформаційне забезпечення економічних процесів підприємницької діяльності (Топаз)		+			+	+		+				
OK25. Стратегія підприємницької та біржової діяльності	+	+						+				
OK26. Проектний аналіз і бізнес-планування		+					+					
OK27. Виробнича економіка сільськогосподарських підприємств (Топаз)		+			+			+				
OK28. Потенціал і розвиток підприємства в умовах ризиків		+						+		+		
OK29. Економіка і організація інноваційної діяльності		+						+				
OK30. Навчальна практика			+	+	+							+
OK31. Виробнича практика		+				+				+		
OK32. Фахове стажування		+			+	+				+		

	Спеціальні (фахові)компетентності
--	--

виробництві (Топаз)												
ОК12 . Економіка підприємства	+											
ОК13. Менеджмент			+				+					
ОК14. Маркетинг			+		+	+				+		
ОК15. Фінанси, гроші і кредит	+											
ОК17 . Бухгалтерський облік								+				
ОК18 . Інформаційні фахові технології		+										
ОК19. Статистика та теорія економічного аналізу	+	+					+					
ОК20 . Зовнішньоекономічна діяльність підприємства									+			
ОК21. Організація виробництва	+						+					
ОК22. Економіка торгівлі	+				+							
ОК23. Підприємницьке право						+						
ОК24. Інформаційне забезпечення економічних процесів підприємницької діяльності (Топаз)		+									+	
ОК25. Стратегія підприємницької та біржової діяльності	+						+			+		
ОК26. Проектний аналіз і бізнес-планування	+									+		
ОК27. Виробнича економіка сільськогосподарських підприємств (Топаз)		+		+							+	+
ОК28.Потенціал і розвиток підприємства в умовах ризиків		+					+					
ОК29 . Економіка і організація інноваційної діяльності		+		+								
ОК31. Виробнича практика	+			+							+	
ОК32. Фахове стажування	+			+							+	+

Таблиця 4

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

		Програмні результати навчання	
Зміст компетентності			
ОК 1.Історично-філософські студії	+	<p>ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.</p> <p>ПРН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>ПРН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>ПРН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.</p> <p>ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.</p> <p>ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.</p> <p>ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.</p> <p>ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур</p> <p>ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.</p> <p>ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці</p> <p>ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.</p> <p>ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності</p> <p>ПРН19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішнь-економічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.</p> <p>ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.</p> <p>ПРН 21. Вміти моделювати ефективність технологічних процесів в аграрному підприємстві через оптимізацію системи матеріально-технічного забезпечення і моніторинг товарних ринків</p> <p>ПРН 22. Побудувати оптимальні рішення, щодо фінансово-технологічної диверсифікації аграрного виробництва на основі інноваційного розвитку</p> <p>ПРН 23. Використовувати IT-технології при визначенні стратегії розвитку підприємницьких структур в агропромисловому секторі</p>	

